Gemeente Amsterdam

Rapportage uitvoering visie “De Belofte van Vrijheid”

Hieronder volgt een overzicht van de voortgang op de prioriteiten uit de visie “De Belofte van Vrijheid”, met een toelichting op de belangrijkste thema's en activiteiten sinds de goedkeuring van deze visie door uw Raad in juni 2023.

1. Veilige Haven

In de bijgaande brief is al gesteld recente geopolitieke ontwikkelingen voor wereldwijde onrust en onveiligheid hebben gezorgd. Dat is ook te zien aan het aantal verzoeken dat binnenkomt bij verschillende organisaties waarvan Amsterdam lid is en die zich inzetten voor het bieden van een veilige haven aan mensen die vanwege hun werk vervolgd worden. ICORN, een internationaal netwerk van opvangsteden voor bedreigde schrijvers en kunstenaars, en Justice and Peace, een organisatie die zich inzet voor de bescherming van mensenrechtenverdedigers via het Shelter City programma, worden overspoeld door aanvragen uit landen waar de vrijheid van meningsuiting onder druk staat of mensenrechtenverdedigers steeds meer gevaar lopen. Gedurende de tijd die onze gasten van het Shelter City programma in Amsterdam doorbrengen zorgen we er voor dat deze mensenrechtenactivisten in gesprek komen met relevante Europese contacten, zoals de “European External Action Service” van de Europese Commissie en tevens relevante Europarlementariërs.

Amsterdam heeft zich de afgelopen jaren ingezet om het netwerk van steden, dat bij beide bovengenoemde organisaties is aangesloten, te vergroten. Ook de eigen inzet is vergroot. Er is een tweede ICORN-residentie voor bedreigde schrijvers en kunstenaars in Amsterdam gerealiseerd. Daarnaast is de samenwerking tussen beide programma’s versterkt. De komende tijd zal met name worden ingezet op het vergroten van de zichtbaarheid van de gasten die Amsterdam ontvangt in de stad. Dit vergroot de betrokkenheid van de Amsterdammers bij mensenrechten en bij de mensen die hun leven riskeren voor het behoud van die rechten en vrijheden.

Inmiddels bevinden zich in Amsterdam vele tientallen bedreigde en gevluchte journalisten. De inzet van de gemeente en verschillende partners voor hun veiligheid en welzijn is onverminderd groot. Daarmee zien journalisten zelf Amsterdam inmiddels als het centrum voor bedreigde journalisten. In Europees verband onderzoekt Amsterdam in hoeverre er voor de bescherming van bedreigde journalisten meer geld en juridische bescherming kan komen.

2. Humaan drugsbeleid

In januari 2024 was Amsterdam gaststad van “Dealing with Drugs”, een internationale conferentie waarin het ontwikkelen van een humaan drugsbeleid voorop stond. Het manifest, dat tijdens de conferentie is opgesteld, is inmiddels door vele partners onderschreven. Dit manifest is ingebracht in de discussies over de nieuwe Europese drugsstrategie van de Europese Commissie. De coalitie van gelijkgestemden breidt zich langzaam uit. De Hoge Commissaris voor de Mensenrechten blijft

een belangrijke partner van Amsterdam op dit thema. De burgemeester van Brussel heeft het voornemen in 2026 een vervolg op de conferentie “Dealing with Drugs” te organiseren.

2. Internationale Rechtsstatelijkheid

In de “Belofte van Vrijheid” schreef het College dat democratie en rechtsstatelijkheid geen vanzelfsprekendheid zijn en dat we er niet gemakzuchtig mee moeten omgaan. Dat is inmiddels een understatement. Overal ter wereld staan deze fundamentele waarden onder druk. Het gemak waarmee grondrechten als demonstratierecht en vrijheid van meningsuiting aan de kant worden geschoven is beangstigend. Internationaal, maar ook in eigen land. Samenwerking met steden die zich ook willen inzetten voor democratie en rechtsstatelijkheid is van het grootste belang. De inzet van Amsterdam in de EU richt zich onder meer op het versterken van de democratie en rechtstaat. Gepleit wordt voor een rol van steden bij de totstandkoming van de “Rule of Law Reports” die de Europese Commissie opstelt over iedere EU-lidstaat. Amsterdam werkt daarbij nauw samen met Boedapest en vindt verschillende Europarlementariërs aan haar zijde. Het lidmaatschap van Amsterdam van het Pact of Free Cities is in het huidige tijdsgewricht van nog meer belang geworden.

3. Internationale Solidariteit: Herstel en Wederopbouw

De wereld is de afgelopen jaren helaas niet gevrijwaard gebleven van enkele vreselijke gebeurtenissen. In de “Belofte van Vrijheid” werd gewag gemaakt van de Russische inval in Oekraïne. Amsterdam zet zich nog steeds in voor de opvang van Oekraïense ontheemden in de stad. Kinderen gaan naar school, mensen zijn begeleid naar werk en ze hebben waar mogelijk huisvesting aangeboden gekregen. Ook in Oekraïne levert Amsterdam een bijdrage, zelf of via partners. Met de Vrije Universiteit is een project opgezet gericht op mentale gezondheid. Ook aan de fysieke wederopbouw wordt op verzoek van VNG International (VNG-I) bijgedragen, met name door de inzet van projectmanagement en kennis.

Het is helaas niet bij Oekraïne gebleven. Aardbevingen in Turkije en Marokko deden ook Amsterdam en haar inwoners opschrikken, maar zetten de stad ook tot actie aan. Het College doneerde geld, net als veel inwoners van Amsterdam. Velen in de stad gingen nog verder en organiseerden transporten met goederen. Naar aanleiding van het bezoek dat burgemeester Halsema juli 2023 aan Turkije bracht zijn de gemeente Amsterdam en VNG-I een project gestart in Hatay. Met geld van Giro555 is een Huis voor de Buurt gerealiseerd, dat begin oktober 2025 opgeleverd is. Hierdoor is er een plek waar maatschappelijke organisaties hun werk kunnen voortzetten, juist voor de meest kwetsbaren. Denk aan kinderopvang, koken en alfabetisering.

Ook Marokko werd in 2023 getroffen door een aardbeving. Met VNG-I wordt op verzoek van lokale partijen samengewerkt in het ondersteunen van vrouwelijke politici en het herstellen van werelderfgoed.

5. Duurzame internationale acquisitie en handelsbevordering

Amsterdam biedt met haar open, ondernemende en creatieve economie een unieke kans om lokale innovaties naar een groter publiek te brengen en nieuwe markten te openen. Tegelijkertijd staat ons vestigingsklimaat onder druk. De energietransitie, circulaire economie, en digitalisering schreeuwen om innovatie, kennis, middelen en samenwerking. Zoals ook het eerdergenoemde Draghi-rapport uit 2024 onderstreept, ligt de kracht van Europese steden in het versterken van grensoverstijgende ecosystemen. Amsterdam is de afgelopen jaren meer gaan inzetten op strategische samenwerkingen met bedrijven, kennisinstellingen, steden en investeerders in Nederland en Europa die oplossingen bieden voor grote maatschappelijke uitdagingen.

In lijn met de uitvoeringsagenda uit 2022 en het “Programma Internationaal Verbinden 2025-2026" zet de stad zich actief in op het aantrekken van bedrijven en talent die bijdragen aan maatschappelijke transities. De focus ligt op sectoren zoals de circulaire economie, duurzame mobiliteit en voedselinnovatie. Hierbij wordt samengewerkt met kennisinstellingen, steden en investeerders, zowel nationaal als internationaal, om cruciale ecosystemen te versterken. Bedrijven en kenniswerkers die maatschappelijke en economische waarde toevoegen, worden selectief ondersteund om innovatie en inclusiviteit te bevorderen.

De daling van het aantal internationale kennismigranten en de afname van internationale bedrijfsvestigingen in 2024 zijn zorgwekkende signalen. Deze trend, mede veroorzaakt door structurele knelpunten in ruimte en infrastructuur, vraagt om een herijking van het economisch beleid. Groei van het aantal bedrijven is daarbij geen doel op zich. De nadruk ligt op het aantrekken van bedrijven die bijdragen aan maatschappelijke transities, innovatieclusters versterken en duurzame economische en/of sociale impact genereren. In 2024 heeft Amsterdam meer dan honderd lokale bedrijven ondersteund bij hun internationale expansie door het aanboren van stedelijke netwerken en het organiseren van internationale handelsactiviteiten. De stad blijft hiermee een voortrekker in het bevorderen van duurzame economische groei en internationale samenwerking.

6. Klimaatbeleid

Amsterdam neemt deel aan de 100 klimaatneutrale stedenmissie van de Europese Commissie. De missie beoogt om honderd Europese steden die koploper zijn op de aanpak van klimaatneutraliteit als voorbeeld te laten dienen voor andere steden in Europa. Amsterdam heeft op 15 oktober 2025 het ‘Mission label’ verkregen, waarmee we onder meer betere aansluiting krijgen tot Europese fondsen. Ook zorgt dit label ervoor dat Amsterdam samen met de Europese Commissie en andere steden in gesprek kan gaan over het wegnemen van barrières in de route naar klimaatneutraliteit. Daarbij is er aandacht voor de financierbaarheid en hebben we eerste resultaten geboekt om ook scope 3-emissies mee te nemen in de doelstellingen en activiteiten. Scope 3-emissies gaan over uitstoot over de hele keten, zoals productie van gebruikte materialen, transport en het gebruik van producten.

De Haven van Amsterdam zet in op de transitie van fossiele naar hernieuwbare energie. Met internationale partners worden afspraken gemaakt over groene, ammoniakvrije, waterstofcorridors. Nationaal en Europees wordt input geleverd voor kaders en regelgeving om een ecosysteem voor de import, productie, opslag, gebruik en export van hernieuwbare energie levensvatbaar te maken in het Noordzeekanaalgebied. Het bedrijfsleven en overheden in dit gebied zetten individueel en gezamenlijk in op de kansen die Europese financiering biedt voor deze transitie.

Amsterdam zet actief in op het verwerven van EU-subsidies ter ondersteuning van de klimaatdoelstellingen. Met Europees geld zijn in het project RESILIO innovatieve groene daken met verbeterde waterberging aangelegd op 10.000 m2 dak van sociale wooncomplexen. In de Buiksloterham wordt een positief energiedistrict aangelegd dankzij EU-financiering (projectnaam ATELIER). Een recent voorbeeld betreft het project “GROUND FOR WELLBEING” waarin wordt gewerkt aan innovatieve oplossingen voor het klimaatbestendig maken van het Plejadenplein en de Meteorenweg in Amsterdam Noord.

7. Circulaire economie

Amsterdam heeft zich ingezet om internationaal koploper te blijven voor de aanpak op circulaire economie. De data, die de circulaire monitor van de gemeente bevat, geven een uitstekende uitgangspositie voor het onderbouwen van verschillende beleidsvoorstellen vanuit de gemeente. Dit vormt ook input voor de “Circular Cities Advocacy Group”. Amsterdam is het “gezicht” van dit netwerk van 8 steden (onder meer Kopenhagen, Malmö, Milaan) die koploper zijn op gebied van circulaire economie. Amsterdam wordt hierin mede ondersteund door ICLEI (Local Governments for Sustainability) en de Ellen MacArthur Foundation (een stichting die onderzoek doet naar de transitie naar een circulaire economie). Met dit netwerk hebben we beleidsaanbevelingen opgesteld en deze zijn door burgemeester Halsema aan Eurocommissaris Roswall (verantwoordelijk voor Circulaire Economie) overhandigd. Amsterdam trekt hierin samen op met de MRA, die de circulaire economie ook als prioriteit heeft.

Amsterdam is als initiator en deelnemer van het initiatief Circulaw ook in een vergevorderd stadium om direct met de Europese Commissie te gaan samen te werken. CircuLaw is een kennisplatform waarmee beleidsmakers, projectleiders en inkopers worden geholpen meer en beter gebruik te maken van regelgeving om de circulaire economie te bevorderen. De scope van Circulaw is afgelopen jaar ook uitgebreid naar EU-wetgeving. Deze samenwerking houdt in dat Circulaw in een vroeg stadium betrokken wordt bij toetsing van nieuwe EU-wetgeving op het gebied van circulaire economie. Dit biedt een uitgelezen positie om nieuwe EU wetgeving goed te laten aansluiten op de ambities en opgaven van Amsterdam op circulair gebied.

Voorbeelden van projecten waar Amsterdam in de afgelopen jaren EU-subsidie voor heeft ontvangen zijn REFLOW, waarin Amsterdam een pilot heeft uitgevoerd voor de transformatie van lineaire naar circulaire textielstromen en ASSET, dat zich richt op circulaire transformatie van de bouwsector in de Eurodelta. De stedelijke Eurodelta is een mega-regio die bestaat uit de Benelux, Noordrijn-Westfalen en Noord-Frankrijk.

8. Duurzaam internationaal bereikbaar

Het College heeft het afgelopen jaar, in samenwerking met de MRA en andere Europese hoofdsteden, leiderschap getoond door het belang van duurzame connectiviteit, duurzaam vervoer, verkeersveiligheid en een betere balans tussen Schiphol en haar omgeving onder de aandacht te brengen. Dit gebeurde bij de Europese Commissie, het Europees Parlement en andere stakeholders, tijdens diverse bestuurlijke en ambtelijke werkbezoeken aan Brussel en via de media.

Op initiatief van Amsterdam heeft dit onder meer geleid tot actieve deelname vanuit de G4 aan de Expert Group on Urban Mobility (EGUM) van de Europese Commissie, het adopteren van de European Cycling Declaration door de Europese Commissie en de oprichting van een “Taskforce on Fast International Rail” van 12 steden en EUROCITIES. Deze taskforce heeft een gezamenlijke verklaring opgesteld om het belang van snel internationaal spoor voor steden onder de aandacht te brengen en te houden bij de Europese instellingen.

Inmiddels hebben de eerste gesprekken over het belang van snel internationaal spoor voor Amsterdam en de MRA met de Europese Commissie, verschillende Europarlementariërs en de sector plaatsgevonden en zal de “Taskforce on Fast International Rail” actief inzetten op het nieuwe plan van Eurocommissaris Tzitzikostas (verantwoordelijk voor Duurzaam Transport en Toerisme) voor een goed internationaal treinnetwerk tussen hoofdsteden en grote steden en het wetgevingspakket voor betere boeking- en ticketsystemen voor treinreizen.

Door succesvolle lobby op EU-wetgeving, mede onder aanvoering van Amsterdam, wordt het medio 2027 mogelijk om automatisch touringcars en vrachtwagens met buitenlands kenteken te weren uit het centrum van de stad. Hierbij heeft Amsterdam samengewerkt met de G4, VNG, het Rijk, EUROCITIES, Polis (Europees stedennetwerk op gebied van mobiliteit) en 19 andere grote steden in Europa. Door deze wetgeving zal verkeersveiligheid verbeteren, is minder inzet nodig van ´blauw´ op straat (want nu alleen handhaving door op heterdaad betrappen) en zal overlast door touringcars en vrachtwagens in het centrum afnemen. Daarnaast zal er een eerlijker speelveld zijn voor Nederlandse en buitenlandse touringcars omdat handhaving gelijk wordt getrokken.

Er zijn talrijke voorbeelden te noemen van mobiliteitsprojecten waarvoor EU-subsidie is verworven. Zo realiseert het project SMART MOBILITY HUB een mobiliteitsknooppunt naast Johan Cruijff ArenA en metrostation Strandvliet om te parkeren en over te stappen op stedelijk, regionaal en (inter)nationaal vervoer. De nieuwe projecten STEER en INCLUDE richten zich respectievelijk op de effectieve invoering van elektrisch autodelen en op het terugdringen van mobiliteitsarmoede.

9. Duurzame Bezoekerseconomie

Amsterdam is van oudsher een vrijplaats en een toevluchtsoord, een stad waar nachtcultuur bruist en tegencultuur floreert. We zijn trots op deze vrijplaatsfunctie, maar die vrijheid is de laatste jaren sterk vercommercialiseerd en onder druk komen te staan. Het internationale imago van

Amsterdam als bestemming voor toeristen wordt nu vaak te veel gedomineerd door een verkeerd begrepen idee over vrijheid als gebrek aan moraliteit. Hierdoor verkeren groepen bezoekers in de veronderstelling dat Amsterdam een stad is waar alles kan en mag. We willen af van dit soort toerisme en toe naar een duurzame bezoekerseconomie die bijdraagt aan de stad. Dit vraagt om een andere manier van denken en handelen van ons allemaal. De stad is geen product om aan te verdienen, maar een ecosysteem om aan deel te nemen.

Om dit te bereiken kijkt het college deze collegeperiode actief naar de aanpak van overtoerisme in Europese steden met vergelijkbare uitdagingen. Met bestuurlijke (werk)bezoeken in 2023 aan Barcelona, Brugge, Florence en Praag en een hernieuwd lidmaatschap van de “Organization of World Heritage Cities” is kennis opgehaald en zijn bestuurlijke relaties op dit onderwerp versterkt. Op initiatief van Amsterdam heeft dit geleid tot de oprichting van de “European Alliance on Balanced Urban Tourism”, een groeiende groep Europese steden, waaronder o.a. Athene, Barcelona, Florence, Krakau, Parijs en Praag. Deze alliantie wil gezamenlijk de negatieve gevolgen van overtoerisme hoger op de Europese agenda krijgen om te komen tot nieuwe, werkende oplossingen.

Als steden pleiten we voor onderzoeksmiddelen en meer juridische- en beleidsruimte om onze toeristische binnensteden leefbaar te houden en ons (wereld)erfgoed te beschermen. We wisselen onderling beleid met elkaar uit en werken aan een gemeenschappelijke onderzoeksagenda. De eerste gesprekken met de Europese Commissie en verschillende Europarlementariërs hebben plaatsgevonden en deze alliantie zal als één van de formele stakeholders van de nieuwe Europese Commissie een meer “balanced approach” op EU-niveau bepleiten waar het gaat om de impact van groei in toerisme op de leefbaarheid van hun (binnen)steden. Wethouder Mbarki heeft als spreker namens de alliantie hiervoor ook gepleit in de “Tourism Task Force” van het Europees Parlement. Eind 2025 hopen de burgemeester en wethouder Economische Zaken met de alliantiepartners in gesprek te kunnen gaan met de nieuwe - en eerste - Eurocommissaris voor Toerisme.

Daarnaast neemt de gemeente Amsterdam namens de MRA in de periode 2023-2027 deel aan het project “Tourism in Balance” waarvoor subsidie is ontvangen uit het Interreg Europe programma. Doel is dat verschillende Europese regio’s in een consortium kennis delen en van elkaar leren om toeristisch beleid en strategieën op het gebied van het spreiden van toerisme in de regio’s te testen, te evalueren en te verbeteren. Voor de MRA gaat het hier om de Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025.

Amsterdam is sinds enkele jaren trekker van een alliantie van Europese steden die worstelen met de impact van vakantieverhuur via online platforms zoals Airbnb. Deze “European Cities Alliance on Short Term Rentals” van 20 steden, met o.a. Barcelona, Berlijn, Parijs, Praag en Wenen, heeft in Brussel gepleit voor Europese regelgeving om met name illegale praktijken in vakantieverhuur tegen te kunnen gaan. Het probleem hierbij was dat de online platforms per definitie grensoverstijgend opereren en daarbij structureel weigerden verhuurdata te delen met Europese steden. Dat maakt handhaving van illegale verhuurpraktijken heel lastig. Het resultaat van de lobby, die ook met de Rijksoverheid was afgestemd, is dat het Europees Parlement en de EU Raad van Ministers een Europese verordening hebben vastgesteld voor deze sector. Hierin worden vakantieverhuurplatforms verplicht om de precieze verhuurdata te delen op basis van registratienummers voor iedere aanbieder van vakantieverhuur. Zo kunnen steden veel beter

nagaan of de verhuurders de lokale regels (zoals maximumaantal dagen per jaar) respecteren. De verordening treedt mei 2026 in werking. Intussen blijft de impact van vakantieverhuur op Europese steden op de Europese agenda staan en heeft Commissievoorzitter Von der Leyen alweer nieuwe wetgevende initiatieven op dit onderwerp voor 2026 aangekondigd.

10. Internationale Kunst en Cultuurstad

Kunst en cultuur spelen een belangrijke rol in het internationale profiel van Amsterdam. De stad is een belangrijke aanjager van internationale, culturele en creatieve samenwerking.

Amsterdam is sinds 2022 partner van het Europese innovatienetwerk EIT Culture & Creativity, waarmee de creatieve industrie meer mogelijkheden krijgt om innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen te ontwikkelen. Als host van het regionale Co-Location Center North West Europe draagt de stad actief bij aan de verdere strategische ontwikkeling van dit netwerk. Deelname aan diverse bijeenkomsten in Europa versterkt tevens de positie van Amsterdam binnen dit netwerk.

Amsterdam is actief lid van het “World Cities Culture Forum”, een toonaangevend, wereldwijd netwerk van politieke leiders en beleidsmakers uit meer dan 44 creatieve steden. Uitwisselingen met New York en Londen leverden waardevolle inzichten op als het gaat om inclusie en diversiteit. Deelname aan de jaarlijkse *Summits* in 2023 en 2024 benadrukte gezamenlijke uitdagingen, zoals de ontwikkeling van culturele voorzieningen in snelgroeiende steden, nachtcultuur en toegankelijkheid. Met steden als Kyiv en Tokio verkent Amsterdam op dit moment mogelijkheden voor verdere samenwerking.

Amsterdam organiseerde in oktober 2025 de “World Cities Culture Summit” die in het teken stond van de kracht en de urgentie van internationale samenwerking en de positie van Amsterdam als mondiale cultuurstad. Tijdens de Summit zijn ideeën en oplossingen op het gebied van cultuurbeleid uitgewisseld onder de titel: “Stronger Together: Culture in a Changing World”. Tijdens de pre-summit op 14 oktober heeft Eurocommissaris Micallef (Cultuur) de key-note verzorgd op de 'Europese dag' getiteld “European Cities Unite – Culture in a Changing World”. Hij is in gesprek gegaan met de Europese steden over het belang van grote steden voor het Europese cultuurbeleid en internationale samenwerking.

Nachtcultuur is als beleidsterrein nog volop in ontwikkeling, wat zich kenmerkt door een grote internationale behoefte aan kennisuitwisseling. Amsterdam pioniert op het gebied van nachtcultuurbeleid met de Uitvoeringsagenda Nachtcultuur 2023-2026, waarmee voor het eerst concrete maatregelen en financiële middelen zijn vastgesteld. In dit snel ontwikkelende veld heeft Amsterdam een grote behoefte om internationaal kennis op te doen en is er ook veel internationale interesse in de Amsterdamse aanpak. Dit leidde in de afgelopen twee jaar tot uitwisseling met diverse steden zoals Berlijn, Wenen, Brussel, Lissabon en Oslo en deelname aan conferenties zoals de jaarlijkse “Night Time Economy Summit” in het Verenigd Koninkrijk. Deze internationale verbindingen dragen bij aan de verdere professionalisering en legitimering van nachtcultuur als volwaardig beleidsdomein en versterken hierin de positie van Amsterdam. Verder deelde Amsterdam in 2023-2024 actief kennis met steden als Parijs, Wenen en Keulen op

onderwerpen als o.a. herbestemming van industriële locaties, cultuureducatie en talentontwikkeling.

In 2024 nam Amsterdam deel aan een cultureel bezoekersprogramma in Istanbul en trof voorbereidingen voor een bestuurlijke reis naar Marokko (2025). Hiermee verbindt de stad actief de verhalen en perspectieven uit deze delen van de wereld aan de diaspora in Amsterdam. Daarmee ontstaat er lokaal een veelheid aan perspectieven, (h)erkenning van verhalen die tot nu toe onderbelicht of ongehoord zijn en zodoende wederzijds begrip.

Met betrekking tot het Slavernijmuseum waren de bezoeken aan New York, Washington D.C., Suriname en Curaçao in 2023 en 2024 vooral gericht op het delen van kennis over thema's zoals representatie en de beperkte ruimte voor kunst en cultuur, evenals op het uitbreiden van netwerken. De hoogtepunten waren enerzijds het bezoek aan het "National Museum of African American History and Culture" in Washington D.C. en anderzijds de presentatie van het museale ondernemingsplan "Vertel het hele verhaal" aan alle betrokken stakeholders in Suriname en Curaçao.

Amsterdam blijft de komende jaren inzetten op kennisdeling en samenwerking met diverse steden binnen en buiten Europa in de vorm van werkbezoeken en bezoekersprogramma's. We kijken hierbij specifiek naar steden en landen waar veel Amsterdammers hun herkomst hebben (Marokko in november 2025 en Ghana in Q1 2026).

11. Kansengelijkheid

Amsterdam is ook op het gebied van kansengelijkheid op een breed scala aan thema's actief. Betaalbare huisvesting is daar een van. De Europese Commissie heeft betaalbare huisvesting tot prioriteit gemaakt en een Eurocommissaris voor huisvesting aangesteld. Amsterdam heeft in 2025 actief deelgenomen aan het netwerk "EU Mayors for Housing", samen met 15 steden zoals Athene, Barcelona en Parijs, om ambitieuze Europese maatregelen te bevorderen. De focus ligt op het realiseren van woningbouw door nieuwe financieringsinstrumenten en herziening van staatssteunregels die het moeilijk maken voor woningcorporaties om woningen te realiseren voor het middensegment. Burgemeester Halsema heeft, samen met haar Europese collega's, in dit kader gesprekken gevoerd met Eurocommissaris Jørgensen (verantwoordelijk voor huisvesting) en met de voorzitter van de commissie voor de Wooncrisis van het Europees Parlement.

Ook is de Europese "Ronde Tafel van Stedelijk Directeuren voor Kansengelijkheid" nog steeds actief. Deze tafel is in 2019 op initiatief van Amsterdam in het leven geroepen en bestaat uit stedelijk directeuren Sociaal van verschillende Europese steden, waaronder Wenen, Lyon, Barcelona en Warschau. Binnen dit gremium wordt kennis uitgewisseld op sociale thema's als integratie, huisvesting, armoede en (digitale) inclusie. Het voortouw wordt genomen door Amsterdam en Wenen, in nauwe samenwerking met EUROCITIES, waarbinnen de "Ronde Tafel" nu een officiële en strategische positie heeft. De conclusies van de Rondetafelconferenties van de Directeuren worden opgenomen in de lobbyboodschappen van EUROCITIES richting de Europese

Commissie om de betrokkenheid van steden bij het proces van de herziening van de Europese Pijler van Sociale Rechten te ondersteunen.

Op het thema integratie werkt Amsterdam al jarenlang nauw samen met EUROCITIES, met name in de werkgroep “Migratie & Integratie”, waar Amsterdam sinds 2020 voorzitter van is. Hierbinnen wordt kennisdeling tussen steden gefaciliteerd op het gebied van *best practices* van integratiebeleid, en wordt communicatie met de Europese Commissie en het Europees Parlement gefaciliteerd.

EUROCITIES heeft op de thema’s van de verschillende Eurocommissarissen bestuurders uit Europese steden aangesteld om op bestuurlijk niveau het gesprek aan te gaan met de Europese Commissie en het Europees Parlement. Wethouder Groot Wassink is in 2024 door EUROCITIES benoemd tot “Shadow Commissioner for Welcoming Cities”. Zowel afgelopen jaar als dit jaar heeft de wethouder met Europarlementariërs en vertegenwoordigers van de Europese Commissie gesproken over het belang van het betrekken en faciliteren van steden op het gebied van inclusie en integratie.

Amsterdam organiseerde samen met EUROCITIES in mei 2025 het “Social Affairs Forum”. Dit vond plaats in de Johan Cruijff ArenA en bracht meer dan 150 internationale deelnemers, waaronder wethouders, sociale directeuren, beleidsmakers en experts, samen om stedelijke sociale uitdagingen te bespreken binnen het thema ‘Steden in Transitie’. Het programma richtte zich op thema’s als vergrijzing, integratie en genderbeleid. Tijdens het politieke programma benadrukte wethouder Rutger Groot Wassink, samen met Europese collega’s, de rol van steden in sociale inclusie en herhaalde hij de inzet van Amsterdam voor kwetsbare groepen, met een oproep tot samenwerking en kennisdeling.

Sinds 2016 coördineert Amsterdam samen met de Europese Commissie het “Urban Agenda Partnership for the Inclusion of Migrants & Refugees”. Inmiddels bevindt het “Partnerschap” zich in de derde fase, die loopt tot in 2027. Het “Partnerschap” is een consortium bestaande uit steden, EU-lidstaten, de Europese Commissie, Europese instellingen, ngo’s, onderzoeksinstituten en regionale overheden. Op non-hiërarchische wijze wordt kennis gedeeld over thema’s van migratie tot integratie en van macro- tot microniveau. Het “Partnerschap” is een belangrijk middel in het versterken van de directe dialoog tussen steden en regio's en de Europese Commissie. In december 2024 is het werkplan vastgesteld voor de periode 2025-2027, waarin de nadruk zal liggen op thema’s als integratie op de arbeidsmarkt en in het onderwijs, het tegengaan van racisme en discriminatie, een positiever narratief over migratie en toegang tot fondsen.

Tot slot, Amsterdam heeft gebruik gemaakt van interessante EU-subsidies voor innovatie en digitalisering om kansengelijkheid te bevorderen.. Zo werkt het PEER-project aan een pilot voor een slimme en inclusieve stad door middel van een gepersonaliseerd routesysteem voor mensen met een beperking.

12. Digitale burgerrechten en de bescherming van jongeren in de online wereld

In 2018 hebben Barcelona, New York City en Amsterdam samen de “Cities Coalition for Digital Rights” (CC4DR) opgericht. Dit is een netwerk van meer dan 60 steden wereldwijd die samenwerken om mensenrechten te bevorderen in digitale stedelijke omgevingen. De CC4DR richt zich op het uitwisselen van kennis en informatie om gemeenschappelijke digitale vraagstukken aan te pakken. Zo heeft Amsterdam in samenwerking met Barcelona verschillende sessies voor het netwerk georganiseerd, met als doel om de uitdagingen rondom burgerparticipatie bij digitale ontwikkelingen te onderzoeken. Door deze kennisuitwisseling kunnen de geleerde lessen in de praktijk worden toegepast. In 2025 hebben Amsterdam en Barcelona in het kader van hun gezamenlijke missie gewerkt aan het thema transparantie. We hopen dat zoveel mogelijk steden binnen en buiten het netwerk transparantie in hun digitaliseringsprocessen bevorderen, bijvoorbeeld door publiek toegankelijke registers van algoritmes op te zetten. Participatie en transparantie zijn niet de enige gemeenschappelijke vraagstukken waar de CC4DR aan werkt. Digitale inclusie en regulering van kunstmatige intelligentie door lokale overheden zijn andere voorbeelden van onderwerpen waaraan de CC4DR werkt. Sinds 2024 werkt de CC4DR met een nieuwe structuur waarin steden in tweetallen zes missies ondersteunen. Deze aanpak zorgt voor efficiëntere samenwerking door duidelijk gedefinieerde rollen en verantwoordelijkheden, wat leidt tot betere coördinatie en besluitvorming

Online verslavende algoritmes houden jongeren in een constante stroom van prikkels, wat kan leiden tot stress, verslaving, en een negatief zelfbeeld en andere mentale gezondheidsproblemen. Daarnaast worden ze geconfronteerd met veiligheidsrisico's zoals cyberpesten, radicalisering, en criminele ronseling. Amsterdam is van mening dat online platforms medeverantwoordelijk zijn voor de bescherming van jongeren en benadrukt dat deze online platforms ethisch ontworpen moeten worden. Hoewel de EU de afgelopen jaren relevante regelgeving heeft ingevoerd, zoals de Digital Services Act (DSA), zijn verdere stappen noodzakelijk. Wij zijn verheugd dat de EU van plan is om aanvullende regelgeving via de Digital Fairness Act te introduceren om verslavende elementen in applicaties tegen te gaan. In dit kader zal Amsterdam bij de EU aandringen op strengere regels om o.a. verslavende functies te verbieden en op strikte handhaving van de DSA, zodat online platforms verplicht worden om snel grensoverschrijdende inhoud te verwijderen. Amsterdam zal hierbij actief samenwerken met de Europese Commissie en het Europees Parlement. Daarnaast zal EUROCITIES op initiatief van Amsterdam kennisuitwisseling op dit thema organiseren tussen steden. Ook neemt Amsterdam het initiatief om gezamenlijk met andere steden via EUROCITIES en de CC4DR te pleiten voor strengere EU-regelgeving op dit gebied. Amsterdam werkt hierbij samen met diverse Europese ngo’s op het gebied van kinderrechten, mentale gezondheid en consumentenrecht om gezamenlijk strengere regelgeving te bepleiten.